

PRZEGLĄD PRASY ZAGRANICZNEJ

CODZIENNY BIULETYN
WYDZIAŁU PRASOWEGO

MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH

Rok VIII

Warszawa, środa 28 czerwca 1933 r.

Nr. 145

ADRES REDAKCJI: ul. Marsz. Focha 1. Telefon 545-90 wewn. Nr. 16

TREŚĆ: Sprawy polskie: Polska a Gdańsk. — Polska a Litwa. — Sytuacja polityczna w Polsce. — Zagadnienia ogólne: Dokoła planów wskrzeszenia unji austro-węgierskiej. — Austria a Niemcy. — Węgry a Czechosłowacja. — Sytuacja polityczna i polityka zagraniczna Niemiec. — Niemcy a Z.S.R.R. — Rumunja a Z. S. R. R. — Konferencja londyńska. — Różne.

SPRAWY POLSKIE

POLSKA A GDAŃSK.

Neue Zürcher Zeitung 26.VI w depeszy swego korespondenta z Warszawy donosi, że rząd polski, w związku z oświadczeniem Rauschninga w senacie gdańskim, oczekuje konkretnych propozycji co do usunięcia spornych kwestyj drogą bezpośrednich rokowań. Korespondent stwierdza, że Polska przyjęła do wiadomości pokojowe propozycje nowego rządu gdańskiego i wyraziła gotowość do rozpoczęcia układów.

POLSKA A LITWA.

Lietuvos Aidas 26.VI nawołuje społeczeństwo litewskie do wzięcia gremjalnego udziału w urzędzanej dnia 29 b. m. przez „Związek odzyskania Wilna” pielgrzymce do Jewie (na pograniczu litewsko-polskim), gdzie „zostaną odprawione procesje kalwaryjne wobec niemożności narazie odprawienia takich procesyj w Wilnie”. W pielgrzymce tej — zaznacza dziennik — wezmą udział oddziały „Związku odzyskania Wilna” i „szaulisów”, zostanie odprawione nabożeństwo na intencję odzyskania Wilna, będą wy-

głoszone przemówienia na temat walki o Wilno oraz będzie uczczony grób „podstępnie zabitego przez Polaków” strażnika litewskiego, J. Kybartasa.

Rytas 26.VI zamieszcza artykuł ks. P. Veblaitisa, który nawołuje społeczeństwo litewskie do podjęcia energicznej akcji, mającej na celu zlitewszczenie w przeciagu jaknajkrótszego czasu nazwisk o brzmieniu polskim, lub posiadających końcówki polskie. Ks. Veblaitis podnosi również konieczność — „ze względu na prestiż Litwy” — zmiany nazw miejscowości, mających brzmienie polskie i rosyjskie.

SYTUACJA POLITYCZNA W POLSCE.

Neue Zürcher Zeitung 26.VI w depeszy swego korespondenta z Warszawy donosi o zaburzeniach chłopskich w powiecie łańcuckim.

La Nation Belge 26.VI zamieszcza depeszę z Warszawy o krwawych zaburzeniach, jakie miały miejsce w Grodzisku Dolnym w następstwie próby paniki podczas procesji, wywołanej przez nieznanych osobników.

ZAGADNIENIA OGÓLNE

DOKOŁA PLANÓW WSKRZESZENIA UNJI AUSTRO-WĘGIERSKIEJ.

L'Echo de Paris 27.VI w art. wst. (Pertinax'a), nawiązującym do włoskiego projektu unji ekonomicznej i politycznej austro-węgierskiej, krytykuje zbyt

łagodną wobec planów Mussoliniego postawę Paul-Boncour'a.

Le Quotidien 26.VI w artykule Witness'a, nawiązującym do rozmów Jevtić'a i Benesza z Daladier'em i Paul-Boncour'em oraz do ostatniego exposé Be-

nesza w parlamencie czesko - słowackim, uważa, że iluzje, jakie Włochy starały się utrzymać do ostatnich czasów w Wiedniu i Budapeszcie, odbiegają bardzo daleko od rzeczywistości. „Trzeba bowiem zdać sobie sprawę — twierdzi autor — z tego, że w Europie centralnej nie można zbudować nic solidnego bez zgody, a tembardziej wbrew woli Małej Ententy”.

The Times 26.VI w koresp. z Paryża, omawiającej rozmowy Benesa z francuskimi mężami stanu, pisze, że godnym uwagi jest fakt, iż opinia francuska zajęła bardziej pojednawcze stanowisko wobec projektu ekonomicznej kooperacji pomiędzy Austrią i Węgrami, niż przedtem, zanim pakt czterech nie ustalił stosunków francusko-włoskich na bardziej solidnej podstawie.

Politika 26.VI (Belgrad) pisze, że zupełnie już rozwiewają się projekty co do unii austro - węgierskiej, gdyż Włochy dowodzą, iż wogóle nigdy o czemś podobnym nie myślały, a Mussolini jest przeciwny restauracji Habsburgów, a Mała Ententa i Francja również są takim projektem przeciwnie.

Dziennik nadmienia, że polityka włoska stwarza dalsze trudności w zbliżeniu się do Francji, gdyż Włosi chcą doprowadzić do odosobnienia Jugosławii. Z tych względów Włochy są przeciwnie również blokowi państw rolniczych.

AUSTRJA A NIEMCY.

Le Quotidien 26.VI w koresp. z Wiednia pisze, że kwestja hitlerowska została prawie wykreślona z wewnętrznej polityki austriackiej, ale że sprawy tej nie należy jednak uważać za zakończoną, gdyż rząd niemiecki szykuje się właśnie do podjęcia gorącej kampanji hitlerowskiej na terenie Austrii, czego pierwszym przejawem było wysłanie do Austrii demonstracyjnego samolotu niemieckiego; można jednak wątpić, aby Austria, pełna skrupułów, by niczem nie zaszkodzić sprawie niemieckiej, zdecydowała się na przeniesienie sporu austro - niemieckiego na forum międzynarodowe.

Neue Freie Presse 26.VI w art. p. n. „Die Politik der Bubenstreiche” pisze, że niema końca polityki łobuzerskich wybryków i zakłócania spokoju ze strony narodowych socjalistów, których celem jest wywoływanie ciągłego napięcia nerwów. Dziennik zaznacza, że jednak w ogólnej sytuacji ekonomicznej można stwierdzić w ostatnich czasach znaczną poprawę, którą daje się zauważyć w szczególności w powiększeniu się znacznym ilości eksportu. Odprężenie w położeniu gospodarczym będzie najlepszym środkiem do uspokojenia wewnętrznego; koniecznym jest jednak, aby rząd potrafił pokroić łobuzerskie wybryki, zakłócające spokój pracującej ludności.

WĘGRY A CZECHOSŁOWACJA.

Ceské Slovo 27.VI pisze, że podana przez „Ma-

gyarsag” mapka, która miała być jakoby wydana przez Ligę Słowacką, a mająca dowodzić zaborczych dążeń czechosłowackich wobec Węgier, jest fałszerstwem, gdyż Liga nigdy takich map nie opracowywała. Dziennik zaznacza, że wspomniane pismo węgierskie wielokrotnie już zostało przychwycone na ogłoszaniu fałszywych map i rzekomych wywiadów.

SYTUACJA POLITYCZNA

I POLITYKA ZAGRANICZNA NIEMIEC.

Der Tag 28.VI w art. wst. pisze z powodu 14-tej rocznicy podpisania traktatu wersalskiego, że od tego czasu Europa choruje a coraz nowe konferencje szukają napróżno lekarstw na zaradzenie tej choroby. Nowe Niemcy ogłosiły przez usta swego wodza pokój, lecz ten pokój musi być sprawiedliwy, musi to być pokój prawdziwy między równymi i silnymi, a nie kontynuacja wojny, jaką stanowi traktat wersalski. To zaś może nastąpić tylko po zupełnym zniszczeniu tego ostatniego.

W koresp. z Sofji podaje dziennik wiadomość, że na międz. zjeździe studentów wypowiedziano się przeciw traktatom pokojowym i przeciw wpływom francuskim.

Vossische Ztg. 27.VI podaje bez komentarzy wiadomość o odebraniu mandatów partji państwowej do parlamentu i do sejmu pruskiego z powodu tego, że partja ta uzyskała mandaty przez zblokowanie się z partją socjaldemokratyczną.

Le Populaire 26.VI w art. wst. (O. Rosenfelda), omawiającym rozwiązanie partyj politycznych w Niemczech, porównywa Niemcy hitlerowskie do Włoch faszystowskich i Rosji sowieckiej i twierdzi, że wkrótce—po osiągnięciu swego celu politycznego—znajdzie się Hitler w trudnej sytuacji wobec problemów socjalnych, które się muszą wyłonić.

Le Populaire z 25 i 26.VI zamieszcza dwa pierwsze artykuły z cyklu artykułów reporterskich z Niemiec hitlerowskich. Umieszczone artykuły (podpisane przez Daniel Guérin'a) objęte są wspólną nazwą: „Tędy przeszła czarna ospa” i utrzymane są w tonie mocno sceptycznym w stosunku do Niemiec hitlerowskich.

Le Petit Parisien 27.VI w artykule p. n. „Lotnictwo niemieckie poczęło się potajemnie odbudowywać”, nawiązującym do fikcyjnego „nalotu” na Berlin samolotów obcych, wyraża swoje przeświadczenie, że raid ten zorganizowany został przez rząd hitlerowski i uważa ten fakt nietylko za pretekst, mający posłużyć do wysunięcia przez Niemcy żądań o wolność zbrojeń, ile za chęć wykazania istnienia już wojennego lotnictwa niemieckiego. Na poparcie tego twierdzenia, że niemieckie lotnictwo wojenne jest już istotnie zorganizowane, dziennik podaje dokładne dane o dwóch eskadrach lotniczych, stacjonujących w MÜNICHU.

Ceské Slovo 27.VI pisze, że przelot samolotów nad Berlinem był zainscenizowany przez hitlerowców w tym celu, aby Niemcy mogły otrzymać pozwolenie na posiadanie samolotów wojennych.

Vecerni Ceské Slovo 26.VI pisze, że ten „tajemniczy” przelot obcych samolotów nad Berlinem jest tylko propagandą niemiecką, obliczoną na teatralny efekt, który miał okazać, jak byłby zniszczony Berlin przez lotników obcych.

NIEMCY A Z. S. R. R.

Kölnische Ztg. 26.VI pisze, że Litwinow wykorzystuje przeciw Niemcom fakt, iż Hugenberg w swoim memorjale wspominał o konieczności oddania Niemcom kolonij a obok tego zaznaczył o potrzebie terenów kolonizacyjnych, przyczem wskazał na Sowiety, jako stojące na przeszkodzie do podniesienia konsumpcji przemysłowej w Europie. Dziennik zaznacza, że nieuprzedzony czytelnik nie może z tego memorjału wnosić, iż te obszary kolonizacyjne miałyby leżeć w Rosji. Jeżeli Litwinow mimo to okazuje oburzenie, to widocznie chodzi mu o prowadzenie akcji przeciw rządowi niemieckiemu. Gdyby przypomniał sobie wielką mowę kanclerza w parlamencie, przekonałby się, że jego gniew jest bezpodstawny i nie byłby wysyłał noty protestacyjnej.

Lietuvos Žinios 26.VI w art. wst. p. n. „Przejrzeli”, nawiązującym do wręczenia przez postać sowieckiego w Berlinie noty protestacyjnej z powodu złożonego przez Hugenberga memorjału na konferencji londyńskiej, pisze: Protest sowiecki miał swoje podstawy, a to dlatego, że dzisiaj nie należy już dłużej wątpić w to, iż grożące Sowietom niebezpieczeństwo ze strony Niemiec nie jest żadnym wytworem fantazji, lecz — rzeczą realną. Niemcy hitlerowskie nie ukrywają wcale swych planów wschodnich w odniesieniu do Rosji; noszą się one z zamiarem odbudowania dawnej monarchji rosyjskiej, co stanie się możliwe jedynie w drodze obalenia obecnych rządów sowieckich. Nie należy więc — podkreśla dziennik — dziwić się zdenerwowaniu, jakie panuje z powodu tych planów niemieckich wśród komunistów rosyjskich, zwłaszcza, że zdają oni sobie dokładnie sprawę z tego, że dla Niemiec wszelkie traktaty są „świsłkiem papieru”, które zniszczą, gdy tylko będą to uważały dla siebie za dogodnie. Głosy prasy sowieckiej, podkreślające, że „Francja nie dopuści do urzeczywistnienia niemieckich planów imperialistycznych na Wschodzie”, brzmią — zdaniem „Liet. Žinios” — zgola niezrozumiale i dziwnie: „ko-

muniści wierzą, że ich obronią demokratyczne bagnety Francji!”

RUMUNJA A Z. S. R. R.

The Times 26.VI pisze o spotkaniu Litwinowa i Titulescu w ambasadzie sowieckiej w Londynie, zaznaczając, że w przeprowadzonych rozmowach poruszona była również kwestja Besarabji.

Daily Telegraph 26.VI w koresp. dypl., pisze, że zostanie uczyniony duży krok naprzód w dziele stabilizacji i pacyfikacji Europy wschodniej z powodu agresywnego stanowiska rządu hitlerowskiego oraz ambicij niemieckiej kolonizacji na wschodzie Europy. Koresp. mówiąc o spotkaniu Litwinowa i Titulescu, którzy wznowili rokowania o pakt nieagresji, zaznacza, że zawarcie takiego paktu pociągnęłoby za sobą daleko idące konsekwencje. Po zawarciu tego paktu zostałyby nawiązane dyplomatyczne stosunki między Sowietami i Małą Ententą. Groźba niemieckiego niebezpieczeństwa zaniepokoiła wszystkie zainteresowane narody. Niemiecka kolonizacja, o której wspominał memorjał Hugenberga, miała mieć miejsce w Sowietach i Wschodniej Europie. Instynktownie wszystkie państwa wschodniej Europy chcą utworzyć wspólny front przeciwko możliwemu niebezpieczeństwu niemieckiemu. Korespondent dodaje, że nie byłby nawet zdziwiony, gdyby w wyniku grożącego niebezpieczeństwa hitlerowskiego Litwie i Polsce długotrwały konflikt polsko - litewski został „załatany”.

KONFERENCJA LONDYŃSKA.

La République 26.VI w artykule Alberta Bayet'a, nawiązującym do konferencji londyńskiej, stwierdza możliwość utworzenia bloku monetarnego anglo-saskiego, który byłby wymierzony przeciw Francji. W d. c. autor wykazuje niebezpieczeństwa, na jakie Francja zostałaby narażona przez utworzenie takiego bloku.

RÓŻNE.

L'Ere Nouvelle 25.VI w artykule J. Larieux podaje rewelacyjne informacje o stanie liczebności wojskowego lotnictwa węgierskiego i stwierdza, że do reorganizacji, tego lotnictwa przyczyniły się dwa państwa: Włochy i Niemcy. „Czy przyszłość pokaże, zapytuje autor, jakie powody skłoniły rządy Mussoliniego i Rzeszy do postępowania będącego pogwałceniem art. 128 traktatu w Trianon?”.

